List 1. **NOVICE** Tečaj LX.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrt leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vin., za četrt leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 3. januvarja 1902.

Vabilo na naročbo „Novic“.

Leto se bliža svojemu koncu, in bliža se čas, da se bodo čitatelji zopet morali odločiti, kake liste naj si naroče za bodoče leto. Ker se je zadnji čas slovensko časopisje močno pomnožilo, ni to več lahka stvar.

„Novicam“ ni treba razvijati svojega programa, ker je že dovolj znan. Njih program je znani stari slovenski program, katerega so se držali dr. Bleiweis, dr. Costa, dr. Toman in Svetec, katerega zastopnik je sedaj ces. svetnik Murnik in kateremu so „Novice“ bile zveste v najtežavnejših časih. Hodile bodo nekako srednjo pot in boja ne bodo iskale, a vender odločno branile slovensko narodno stališče proti vsakomur.

Poganjale se bodo odkritosrčno za najširšo in neposredno volilno pravico, kakor so se dosedaj najdoslednejše izmej vseh slovenskih listov, ker so prepričane, da bodo postavodajni zastopi tem bolje izražali pravo mnenje naroda, čim bolje bo vsem stanovom omogočeno, izražati ob volitvah svoje mnenje.

Smatrale bodo za svojo nalogo, zagovarjati koristi srednjih in nižjih stanov. Posebno pozornost bodo obračale na koristi našega kmeta in doslej popolnoma zapuščenega obrtnika. Ta dva stanova sta stebra našega naroda. Posebno kmet nima pri nobenem narodu tacega pomena, kakor pri našem. Naš kmet ni samo tisti, ki druge stanove preskrbuje z živežem, temveč najboljši možje našega naroda so se rodili v kmetskih hišah, naši najboljši pisatelji, učenjaki, politiki so največ iz kmetskih hiš, tako da lahko rečemo, da je kmet rešil našo narodnost.

V mestih je pa najvažnejši obrtni stan. To je jedini nezavisni stan, na katerega se moramo Slovenci zanašati, zato je pa dolžnost slovenskih politikov in časopisov, da ne pozabljajo koristi tega stanu. Slovenski obrtniki nimajo doslej svojega strokovnega lista. Z ozirom na to in po inicijativi gosp. ces. svetnika Murnika, ki nadzoruje list, posvečevale bodo „Novice“ v prihodnje posebno pozornost obrtnikom in obrtniškim zadevam in pričakujejo, da se jih obrtniki tesno oklenejo.

„Novice“ bodo v novem letu v jedrnatih in stvarnih člankih pojasnjevale vsa politična vprašanja. Posebno pozornost bodo obračale kakor dosedaj slovenskim in slovanskim vprašanjem. Poganjale se bodo z isto odločnostjo za narodno jednakopravnost in narodne pravice avstrijskih Slovanov, kot so se vedno v njih polstoletnem obstanku.

Skrbele bodo pa tudi za pouk kmeta in obrtnika. Pri tem mislijo posebno pozornost obračati novim iznajdbam ter so si pridobile več izvrstnih sotrudnikov. V poučnem in zabavnem delu bodo skrbele za primerno poučno in zabavno gradivo.

Splošno se bodo „Novice“ trudile v novem letu vsestranski zadovoljiti svoje čitatelje, do katerih se obračajo s prošnjo, da jim ostanejo zvesti v novem letu in še kaj novih naročnikov pridobe.

Dolžnost je pa, da izrekamo koncem leta tudi zahvalo vsem sotrudnikom in jih prosimo, naj nam ne odreko svoje pomoči v novem letu. Posebno bi nam bilo ustreženo s kratkimi poročili o dogodkih po Slovenskem, kar se lahko sporoči na dopisnici.

Izhajale bodo „Novice“ v dosedanji obliki in obsegu tudi o novem letu. Cena jim bode: za ljubljanske naročnike v tiskarni prejemane: za celo leto 6 kron (3 gld.), za pol leta 3 krone (1 gld. 50 kr.) in za četrt leta 1 krono 50 vin. (75 kr.). Po pošti prejemane za celo leto 7 kron (3 gld. 50 kr.), za pol leta 3 krone (1 gld. 50 kr.) in za četrt leta 1 krono 80 vin. (90 kr.). Za pošiljanje na dom v Ljubljani se plača za celo leto 80 vin. (40 kr.). Naročnino se pošilja: **Blasnikovi tiskarni v Ljubljani.**

Politični oddelek.

Deželni zbor kranjski.

I. seja dne 30. decembra.

Predsedoval je dež. glavar pl. Detela. Vlado sta zastopala dež. predsednik baron Hein in okrajni glavar Haas. Navzoči so bili vsi poslanci, tudi škof.

Zasedanje je otvoril deželni predsednik baron Hein, ki je pozdravil poslance imenom cesarske vlade ter naznanil, da je cesar imenoval deželnim glavarjem poslanca Otona pl. Detelo, ki je že dolgo let neutrudno in objektivno vodil deželni zbor, in njegovim namestnikom poslanca Leopolda barona Lichtenberga, ki bodo gotovo istotako izpolnjeval dolžnosti svojega mesta. Deželni predsednik je potem omenil, da so se razprave deželnega zbora odlikovale doslej s tem, da so bile mirne in stvarne. Ker je to najtrdnejše jamstvo za uspešno delo, upa vlada, da se bodo rezka nasprotja poravnala in doseglo skupno delo, ki ga naša ljuba domovina nujno potrebuje.

Ko je dež. glavar pl. Detela storil obljubo, je pozdravil vse poslance, želeč, da Bog blagoslovi resno in vztrajno delovanje dež. zbora. Dalje je pozdravil dež. predsednika, proseč, naj kakor doslej, dobrohotno podpira dež. zbor ter dejal, da mu ni treba razvijati programa, češ, ostal bo na istem, na katerem je pred 25 leti vstopil v dež. zbor. Vedno bo zvest vladarju, narodu in domovini ter branil čast in korist dežele kranjske. Deželni zbor nastopi danes gospodarstvo dežele. Vzlic velikanskim stroškom se je posrečilo doseči, da ni bilo treba zvišati doklad na direktne davke kakor je bilo treba v vseh drugih deželah, kar je toli važnejšei ker je bilo 1877. leta 58 % doklad, sedaj jih je pa le 40 %. Mogoče je bilo to vsled doklad na pivo, žganje in zakup užitnine. Deželni zbor je spravil v tir tudi vprašanje o ustanovitvi vseučilišča v Ljubljani in je upati, da bo vlada to vprašanje resno in dobrohotno uvaževala ter ugodno dognala. Potem je glavar v nemškem jeziku opozoril na uspešno sodelovanje veleposestnikov in izrekel upanje, da bodo tudi v naprej tako postopali.

Deželni glavar je nadalje omenil zaroko nadvojvodinje Marije Elizabete s princem Windischgraetzom, na kar je zbornica zaklicala cesarju trikrat slava.

Deželnega glavarja namestnik baron Lichtenberg se je zahvalil za imenovanje in izjavil, da če je poklican voditi razprave, bo postopal strogo nepristransko.

Poslanec dr. Tavčar in tovariši so nujno predlagali, naj se o začasnem pobiranju deželnih priklad takoj razpravlja, ker mora sklep pred novim letom biti potrjen.

Ta predlog je bil sprejet in je o njem poročal poslanec Grasselli, ki je predlagal:

Visoki deželni zbor izvoli skleniti:

I. V pokritje primanjkljajev pri deželnem zakladu naj se pobirajo od 1. januvarja l. 1902 do onega časa, ko se deželni proračun za l. 1902 končnoveljavno določi, sledeče deželne priklade:

1. 40 %na doklada na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta ter od mesa.

2. Samostojna deželna naklada od porabljenega piva po 2 krone od hektolitra.

3. 40 % doklada na vse direktne davke izvzemši osebni dohodninski davek.

II. Deželnemu odboru se naroča, da pridobi sklepu pod I. Najvišje odobrenje.

Povodom tega predloga se je razvila burna politična debata. Poslanec dr. Šusteršič je dež. odboru očital, da ravna pristransko in da deželni denar za strankarske namene porablja. Govorili so dež. glavar pl. Detela, deželni predsednik baron Hein in poslanci dr. Tavčar, Hribar in Grasselli, ki so vsi zavračali dr. Šusteršiča.

V popoldanski seji je bil sprejet nujnu predlog barona Schwegla zastran prispevka 60.000 kron za zgradbo ceste skozi sevško dolino do Podbrda.

Po predlogu barona Schwegla sta bila kot reditelja izvoljena poslanca baron Apfaltrern in Pirc, kot verifikatorja dr. Schaffer in dr. Schweitzer.

Poročilo deželnega odbora o izidu deželnozborskih volitev se izroči posebnemu odseku.

Potem se je vršila volitev deželnega odbora. Iz kurije veleposestnikov je bil izvoljen odbornikom poslanec dr. Schaffer, namestnikom poslanec grof Barbo, iz kurije poslancev mest in trgov je bil izvoljen odbornikom poslanec dr. Tavčar, namestnikom dr. Ferjančič, iz kurije poslancev kmetskih občin je bil izvoljen odbornikom poslanec Povše namestnikom poslanec dr. Brejc, iz cele zbornice je bil izvoljen odbornikom poslanec Grasselli, namestnikom poslanec Kušar. Klerikalci so glasovali za dr. Kreka, oziroma za dr. Brejca.

Koncem seje so klerikalci interpelirali vlado zastran sprejetja deputacije deželnega zbora, ki je imela prositi za ustanovitev univerze.

Poslanec Hribar in tovariši so stavili dva samostalna predloga.

Prvi se tiče univerze v Ljubljaui in nasvetuje:

a) Vlada se nujno pozivlja, da pospeši vse predpriprave za ustanovitev univerze in izposluje dotični kredit;

b) Izvoli se deputacija, ki pojde cesarja prosit, da odredi ustanovitev vseučilišča v Ljubljani;

c) Izvoli se odsek treh članov, ki naj se pomnoži po zastopnikih občinskega sveta ljubljanskega, „Slovenske Matice“, društva „Pravnik“ in profesorskega zbora ljubljanske bogoslovnice ter stopi v zvezo z akademično mladino v svrho pospeševanja cele akcije;

d) Dovoli se kredit 3000 kron za dovolitev nagrad najboljšim znanstvenim spisom.

Drugi predlog zahteva z ozirom na bankerot zavarovalnice „Unio catholica“, naj vlada posveti vso pazljivost ljubljanski vzajemni zavarovalnici.

V deželno prizivno komisijo za obrtarino je bil izvoljen kot član odvetnik dr. Majaron v Ljubljani, kot namestnika pa Anton Belec v Št. Vidu in Peter Strel v Ljubljani.

V deželno prizivno komisijo za osebno dohodarino so bili izvoljeni kot člani poslanci: baron Lichtenberg, dr. Tavčar, Grasselli in Povše, kot namestniki pa poslanci: Kušar, Košak, Brejc in Ulm.

S tem je bil dnevni red končan in je deželni predsedník naznanil, da je zasedanje deželnega zbora preloženo, na kar je deželni glavar, želeč vsem poslancem srečno novo leto, sejo zaključil.

Politični pregled.

Notranji položaj. — Vsestransko se potrjuje, da se tekom prihodnjih dni, koj ko bo zaključeno zasedanje deželnega zbora češkega, začno predpriprave za češko-nemške spravne konference. Pesimistične sodbe o uspehih teh konferenc se čedalje bolj množe, pač vsled tega, ker se Vsenemci čisto nič ne menijo za vladne grožnje z državnim prevratom, nego slej kakor prej odklanjajo vsako spravo. Pogajati se tudi nečejo, ako se prej ne uveljavi nemški državni jezik.

Deželni zbori, ki so bili sklicani radi dovolitve budgetnih provizorijev, so se večinoma že zopet razšli. V gališkem deželnem zboru je knez Czartorijsky v imenu vseh poljskih poslancev prečital izjavo, s katero se ostro obsoja prusko nasilstvo v wrešenski zadevi. V Nemčiji so silno razkačeni, da vlada te izjave ni zavrnila.

Bolgarska se nahaja v silno nevarni krizi. Nastala je ta kriza vsled finančnih stisk. Državni dohodki ne zadostujejo niti za pokritje obresti od državnih dolgov. Ker so se pogajanja zaradi najetja novega posojila razbila, je nastala sedanja velika kriza, iz katere si merodajni krogi ne znajo pomagati.

Rusija. — Angleški listi poročajo, da so pogajanja mej Rusijo in Kitajsko zaradi Mandžurske zelo zaostala. Gre se za to, da bi Rusija opustila okupacijo Mandžurske. Kitajski je seveda na tem veliko ležeče, sitnosti pa dela zaradi pogojev, pod katerimi hoče Rusija opustititi okupacijo Mandžurske. Rusija je sedaj naznanila Kitajski, da morajo biti pogajanja do pravoslavnega novega leta končana, sicer Rusija sploh ne opusti okupacije Mandžurske.

Angleška. — Mej angleškimi strankami se je začelo neko posebno gibanje za približevanje. Vse kaže, kakor bi želele odstraniti dušo južnoafriške vojne, ministra Chamberlaina, in spraviti na krmilo lorda Roseberryja, ki je pokazal v zadnjem svojem govoru da je vnet za mir z Buri, ako bi se ta mir dosegel pod častnimi pogoji.

Vojna v južni Afriki. — Te dni so Angleži na raznih krajih bili poraženi. Najhujše jih je zadel poraz pri Toeefontainu, kjer je general Dewet naskočil taborišče generala Firmana in Angleže popolnoma potolkel. Sploh se vidi, da so se Buri s podvojeno žilavostjo lotili Angležev.

Amerika. — Mej južnoameriško republiko Venezuelo in mej Nemčijo je nastal oster konflikt. Venezuelska vlada nastopa jako provokatorično, mej tem ko se Nemčija ne upa energično nastopiti, ker sluti, da bi vojna mej Nemčijo in mej Venezuela lahko provzročila usodepoln konflikt mej Nemčijo in Združenemi državami severoameriškimi.

Obrtnija.

Gospodarsko gibanje na Slovenskem.

V društvu »Naprej« v Gradcu govoril 5. decembra Vekoslav Kukovec.

Gospoda! Ni res, da ugodno gospodarsko stanje vselej pomeni visoko kulturno in utrjeno politično stališče naroda. Res je pa vender, da je zdrav gospodarstveni razvoj neizogiben pogoj rasti in procvita narodov v vseh kulturnih ozirih in zlasti predpogoj politične velikosti. Zdi se mi torej umestno, ako v dobi, ko se po celi Avstriji in zunaj iste živahno razpravlja o naši dospelosti in dozorelosti za najvišje gojišče vede, za lastno univerzo, brez sramežljivosti, ker smo svojci med seboj, presodimo napredovanje našega naroda v gospodarstvenem oziru. Govorim — zelo na kratko — o gospodarstvenem gibanju na Slovenskem.

Ni še dolgo let od tedaj, ko je naše javno življenje po večini obsegalo boj za različne slovenske napise, za slovenske poštne pečate, za slovenski pouk v šolah, za slovensko uradovanje. Društveno življenje se je gibalo skoro izključno okrog bralnih društev,

pevskih, tamburaških, diletantskih, gledaliških, deloma gasilnih, izjemoma sokolskih društev. Govorniki narodovega življenja, časopisi, bili se pa boj za ravnopravnost slovenskega jezika, borili so za pridobitev v nemčurske roke padlih občin, vabili na narodne veselice, koncerte, gledališke uprizoritve, plese. Dandanes se naše javno življenje očividno giblje v precej drugih kolonijah.

Narod se živahno poteguje za dobre komunikacije, za vodovode, za uravnavo svojih rek in potokov, za zboljšanje vinogradov. Množi se število kmetskih gospodarskih društev in zadrug, ustanavljajo se mlekarska, kletarska, vinogradniška društva. Dan za dnevom zagleda beli dan kako konsumno društvo, dočim drugo lega v rani grob. Raste število posojilnic po Šulce Delićevem in po Reiffeisenovem načinu, porajajo se velike kreditne banke, da, gospoda, celo akcijske družbe. Delavstvo, kmetsko ljudstvo, obrtništvo in trgovstvo se organizuje. Zrcalo javnega narodnega življenja, časopisje, razpravlja dan na dan vprašanja gospodarstvenega značaja, bije ljut boj gospodarskih interesov posameznih skupin naroda nasproti drugim. Zagovarja in bodri kmeta — ter po nepotrebnem — tudi ščuva zoper obrtnika in trgovca meščana, dočim se nasprotno trgovec in obrtnik po svojih glasilih krčevito in mrzlično postavljata v obrambo za svoj napredek. Imamo celo glasila, ki so posvečena izključno gojitvi gospodarstvenih zadev, kakor so „Kmetovalec“, „Zadruga“, „Narodni Gospodar“, „Narodnogospodarski Vestnik“. Izdajajo se knjige o gospodarstvu in o perečih družbenih vprašanjih.

Gospoda! To je prevrat! To je nova smer našega javnega življenja. Po grozovitem gospodarskem udarcu sedemdesetih let, po padu banke „Slovenije“, dviga se naš narod krepko iz dolgoletne malodušnosti glede gospodarstvenega napredka. Če se ne varam, živimo v srečnem začetku novega, živahnega gospodarskega razvoja.

Zategadelj kratko opozarjam na nujno potrebo dobre gospodarstvene politike za Slovence. To potrebo dokažem najizraziteje, ako se dotaknem slovenskih populacijskih razmer, torej ljudskega gibanja na Slovenskem — ali morebiti pravilneje — iz Slovenskega v tujino. Velja namreč o nas Slovencih isto, kar je nekoč Čeh Stransky o svojem narodu slovesno zatrdil nasproti Nemcem, da se lahko tolažimo z lastnostjo, ki se francoski imenuje fécondité. Slovenci kakor splošno Slovani se množijo znatno bolj nego romanska, tudi bolj nego germanska plemena. Mimogrede omenjeno, iz tega dejstva si je možno razlagati, da nas je Slovencev, dasiravno se nam stotine in tisoči vsako leto odtujijo, vender precej konstantno zmiraj približno poldrugi milijon. Toda o tem nisem nameraval govoriti. Govorim o posledicah velikega razmnoževanja slovenskega plemena. Povdarjam, da se zemljišče, ki je po večini našega ljudstva vir dohodkov, po domače, vsakdanjega kruha, nikakor ne da v jednakem razmerju povečati in razmnožiti, ampak naša domovina ostaja jednako obsežna — glede zemljišča. Izdatnost poljedelstva se istotako ne da razmerno povečati in se tudi v bodoči dobi nemara ne bode dala. Ako se ob teh razmerah ne poprimemo krepko zdrave gospodarske politike, baš sedaj, ko se dozdeva, kakor da slovenski narod dozoreva za gospodarstveni razvoj, tedaj bode statistika ljudskega gibanja še nadalje leto za letom dovajala do tistih strahovitih zaključkov.

Tisoči krepkih delavskih rok in najpraktičnejši talenti romali bodo še nadalje v velika mesta, ki se bodo, kakor populacijonistika dokazuje, tudi v bodoče progresivno večala in sprejemala v sebe izseljujoče se krepko kmetsko prebivalstvo. Doma bodo ostajali starci, žene in otroci ter životarili, kakor se dandanes na Slovenskem životari. Gospoda moja, treba krepke jednotne gospodarske politike, tu treba energične organizacije po zdravih, jednotnih gospodarstveno-političnih principih! Izkoristiti treba vsa moderna sredstva, da se odpro našemu narodu doma v obrtu in trgovstvu novi viri dohodkov in da se slovenski živelj, prešedši v mesta, ne le narodno ne izgubi, ampak vsled premišljene organizacije utrdi in pomnoži in izpodriva tujce — germanizatorje.

Kmetijstvo.

Kako globoko naj se nasajajo sadna drevesa?

Vsak sadjerejec ve, da se mlada drevesca pri presajanju ne smejo globokeje vsaditi, nego so bila na prejšnjem mestu, v drevesnici ali drugod. Da bi se o tem gotoveje prepričal, napravil je neki sadjar pred več leti še naslednjo poskušnjo: Vsadil je iz svoje drevesnice na prosto šest enakih hruškovih drevesc in sicer dve enako globoko, kot ste bili prej, drugi dve za 16 *cm* in tretji dve pa za 32 *cm* globokeje. V naslednjih dveh letih pognali sta prvi dve močno in bujno, ostale pa borno in slabo. Nato je odkopal prav do korenin drugi dve, ostali dve pa pustil, kakor sta bili nasajeni. Odkopani dve sta začeli kmalu lepše rasti, dočim sta ostali globokeji še vedno hirali. Naslednje leto je napravil še več poskušenj z drevesci, vsadil nekatera globoko, druga plitvo, in nasledek bil je ravno tisti. Iz tega se je prepričal, da glavna napaka hiranju sadnega drevja je pregloboka saditev. Sadimo torej drevje enako globoko, kakor je bilo v prejšnji zemlji, če pa ono sadimo v močno zemljo, še za 15 do 20 *cm* višje, pa jo zato zagrnimo nekoliko bolj visoko z rodovitno prstjo.

Poučni in zabavni del.

Le domu!

Češki spisala A. Řeháková.

Gospa Božkova je odpirala i danes kakor vselej s tresočima se rokama, z razburjenim srcem, v neizrekljivi skrbi pismo, ki ji je ravno došlo. Piše jej njena jedinica in ljubljenka, njena radost in ponos, njen celi svet, hči Blažena iz Merana, kamor je šla nevarno bolna iskat zdravja, in pismo jej je jedina tožba do matere, jedino koprnenje po domu.

„Ne boj se zame, draga mamica", govori ta list. „Godi se mi bolje, nego si misliš. Ko bi me le nekaj ne mučilo. To hrepenenje po Tebi, po Češki! Veruj pa, da to teženje po domu hrabro premagam. Vender pa imam trenutke, ko si mislim, da se morem ozdraviti le doma, v tvojem naročju. Tu v hladni tujini, se mi zdi, steza smrt svoje roke po meni. Ali kaj govorim! Tako ne mislim, mamica moja. Ozdravim se, moram se ozdraviti. Ti in moja umetnost me ne pustita umreti. Za Vaju moram živeti.

Prosim Te, zlata moja mamica, ne misli preveč na moje nesrečno domotožje. Saj veš dobro, kako me je zasledovalo doslej povsodi. Spominjaš se-li na moja pisma iz Monakova in iz Pariza? I tedaj, ko sem se polna moči in življenja z navdušenjem vglabljala v svoje studije, imela sem črne trenutke bridkega domotožja. Časih se mi je zdelo, da moram naenkrat vse popustiti in hiteti v Prago, na Tvoje srce. Moje družice v šoli umetnosti, ponosne hčerke velikih narodov, ali sicer dobre dušice, so se smijale meni ubogi, preprosti Čehinji in me nazivale „Mignon" zaradi moje, kakor se jim zdelo, blazne ljubezni do domovine.

No, ta uboga, koprneča Mignon sem ostala, in zato, mamica, si ne delaj skrbi zaradi te moje slabosti. Potožim Ti in postane mi lažje.

Sicer sem tu dobro preskrbljena. Moja gospodinja se zame zanima sočutno. In zdravje moje? Pomisli mamica, vsak dan morem se sprehajati, noči imam mirne, kašelj pojenjuje, mrzlica jemlje slovo. Tudi jedi mi boljše teknejo. Da, včeraj sem mogla prebiti celega pol dne na prostem. Slikala sem v svoj album. Krasna planinska lega Merana mi nudi dovolj tvarine za studije. Le zdravje, ko bi se mi le zdravje vrnilo. Toda Bog bo dal, da se bo zopet. — Videla boš, da Ti napravim še večjo radost, nego danes, ko Ti dokazujem z dolgim svojim pismom, kako zelo se je izboljšala moja bolezen.

Ko bi tega domotožja ne bilo! Zdi se mi, da bi mi bilo čisto dobro, ko bi Te imela tu in bi Te mogla objeti. In vender vem, da si z vsemi svojimi mislimi neprestano pri meni, da me grliš v naročju svoje ljubezni po dnevi in po noči. Jaz se moram ozdraviti. Le še jeden mesec, in pri Tebi sem, mamica moja, najboljša izmej vseh na svetu! Poljubljam Tvoji zlati roki in prosim, vroče prosim, ne boj se za Svojo Blaženo".

Gospa Božkova je z nova in z nova čitala z resnim očesom drago pismo. Šest tednov je bivala njena Blažena že v Meranu, in dan za dnem ji je doslej došlo poročilo od nje. Toda pisala je vedno le nekoliko vrstic, in dasi se je v vsakem pismu pohvalila, kako se očitno boljša njena bolezen, je bilo vender spoznati po pisavi, kako težko piše, kako se premaguje. Danes ji je pisala prvič daljši dopis, in ta je bil vznemirjeni materi v njeni žalostni skrbi vir moči, žarek nadeje v smrtni bridkosti. Oživila, okrepčala se je. In ves teden so prihajala daljša dobra poročila. Prišel pa je dan, ko ni prejela pisma.

Bilo je to prvič v celem času, kar je bila Blažena v Meranu. Gospa Božkova se je tresla vsa. Vedela je dobro, da bi njeno dete, ki pozna skrbljivost matere svoje, pisalo samo besedico, ko bi moglo. Časih se je tolažila, da se je morda pošta zakasnila ali da se je list izgubil. Ali takoj jo je prešinila bojazen in ji prepodila vse tolažilne misli, nesrečna mati pa je umirala skoraj v smrtni skrbi. Celo noč ni zatisnila očesa, z vsem svojim mišljenjem je bila pri hčeri; spominjala se je, da bi se malo utešila, kako ji je često že zla usoda pripravila mnogo velikih bolestij, težavnih skrbij. Ni mogoče, da bi kruto življenje zahtevalo njeno dragocenost, uničilo jej jedino podporo v starosti.

Pred leti je umrl soprog, katerega je ljubila z vročo ljubeznijo. Bil je suplent in zapustil mlado vdovo s tremi čisto nepreskrbljenimi otroci; ni bilo ne imetja, ne pokojnine. In morala se je truditi neumorno od ranega jutra do poznega večera, da bi mogla preživeti in redno vzgajati svojo družino. Svojo težavno nalogo je vzlic neprijaznim družabnim razmeram vršila vzorno.

Kako je hvalila svoje predobre stariše, da so jej preskrbeli globljo in temeljitejšo omiko nego se to običajno dekletom dogaja. Ne površno in igraje, kakor se to često godi pri ženski vzgoji, temveč resno in temeljito se je morala lotiti vedno vsakega učenja, vsakega dela. Njene godbene vaje, do katerih je kazala veliko veselja in nadarjenosti, jej niso bile samo zabava; kajti njena vzgoja je bila skrbna in modra. Pač pa so ji bile vaje dobra priprava za godbene studije, katerim se je posvetila z vso dušo. Postala je izvrstna pianistinja in po smrti svojega soproga je lahko postala učiteljica godbe.

Življenje jo je našlo pripravljeno.

Naglo je dobila dovolj ur, ker je bila inteligentna, vestva moč, mogla je preživeti sebe in svojo deco, da si revno in z delom, pa pošteno in častno.

Ali žal, srdita usoda jo je preganjala i dalje. Dva vzorna, nadarjena sina sta ji umrla v starosti

petnajstih in sedemnajstih let; pobrala ju je, kakor je že preje očeta, podedovana pljučna bolezen. Neizrekljiva je tožila za njima, bridko trpela; ali obupala ni.

Ostala ji je še hči, in zdelo se ji je, da ji mora ostati, da nebo ne more biti tako neusmiljeno, da bi vzelo jedino radost njenemu bednemu življenju. V tej veri je živela, delala, skrbela na vso moč.

Kaj njeno trpljenje še ni dopolnjeno? To ni mogoče! Bog nam ne nalaga več, nego kar moremo prenesti. Blažena ji bode — to ve, ve gotovo! — ohranjena.

Nova nada ji je napolnila dušo, okrepčala ji srce.

Zjutraj zgodaj je došel gospe Božkovi telegram. Tresoč se v bridki muki je čitala:

„Bolezen se je shujšala v današnji noči. Izbruhala je mnogo krvi. Zdravnik se boji najhujšega. Želeti je, da bi kdo prišel“.

Uboga mati je zaplakala, a dolgo ji niso lile solze. Misel, da treba delati, ohrabrila jej je izmučeno srce, strto dušo . . .

„Sedaj ni časa tožiti“, rekla si je z nadčloveško močjo, katero daje le največja ljubav — ljubezen materina.

Najpreje je poslala Blaženi telegram, da bi se ne prestrašila ob njenem prihodu.

Glasil se je: „Ne morem prenašati skrbi in koprnenja. Oprostila sem se za nekaj časa svojih dolžnostij. Pridem takoj“.

In šla je v hiše, kjer je poučevala, da bi si izprosila dovoljenja, da se sme za nekaj časa oddaljiti.

Bila je prosta; le denarja jej je še manjkalo. Mala skrb ni bila to. Revni prihranjeni denar iz prejšnjih časov se je porabil ves s studijami in bivanjem Blažene v Meranu. Kaj početi? Vzela je svoje skromne rodbinske dragocenosti, drage ji spomine na roditelje in soproga, in jih prodala; poiskala je, kar je imela cenejše obleke in perila, in vse zastavila. Vse ostale priprave za potovanje so se izvršile v največji naglici, in gospa Božkova se je mogla odpeljati še istega dne z večernim vlakom iz Prage.

Delo, naglica in skrbi so jo zadrževale po dnevi, da ni žalovala. Jedva pa je bila žalostna majka v železničnem vozu, jo je zapustila vsa moč, in napadla jo je divja, kruta bol. Vzlic svojemu trudu je prebdela vso noč plakaje, v tožno-sladkih mislih na svojo ljubljenko.

Časih, a le časih, je zasinil v njeno dušo skromni žarek nadeje in ji dal moč zaupanja v srce, katero je že skoraj obupavalo od žalosti. Spominjati se je jela, kako je vse to prišlo.

Njena Blažena, res je bila slabotno dete, a vedno zdravo. Zavratna bolezen, katero je oče zapustil kot žalostno dedščino svojima sinovoma, se ni pri hčeri pojavila nikoli. Tudi ko je bila že mladenka, je bila čila in zdrava. Vseh pet let svojih praških slikarskih studij ni niti enkrat obolela, kajti dobra mati je skrbela za njo nepopisno. Prišla pa je doba, ko je šla blažena v Monakovo. Tedaj, povrnivši se domov po dveh letih, prvič ni bila po volji materi. Močno je pokašljevala. Izgovarjala se je, da jo je delo zmagalo. Da bi se izboljšala, je prebila v Pragi leto dnij. Potem pa je šla za svojimi studijami v Pariz. Tu si ni privoščila — kakor se je to kasneje povedalo materi — niti potrebnega oddiha. Delala je mrzlično in izdajala večji del denarja, ki ga jej je pošiljala mati, za izvanredne ure pri francoskih mojstrih. Čez leto je zopet prišla v Prago, a jako slabega zdravja. Usodna rodbinska bolezen se je pokazala prvič neprikrito, grozeče. Dve leti je prišlo od tega časa, a zdravje Blažene se vkljubu vsej skrbnosti in postrežbi ni hotelo izboljšati. Zadnjo zimo je nevarno zbolela, in zdravniki so ji zapovedali „Meran“ kot jedino ohranljivo sredsto.

To vse je sedaj obupana mati premišljala z nova in z nova, prevdarjala, in vsake malenkosti se je oprijela, ki bi jej bila dala malo nadeje; in kakor že neštevilnokrat v zadnjem času, je zakričala tudi danes, v bedni tej noči zavpila malosrčno: „Bože, Bože moj, smiluj se! Ti jedini moreš pomagati“!

Stoprav proti jutru je zaspala utrujena in izmučena. Sledeči dan in noč svoje vožnje je prebila v topem stanju; nič ni mislila. Gledala je malomarno na pokrajino, ali videla ni nobenih onih planinskih čudes, katerih lepoto in kras je poviševala burna priroda, prebujajoča se z nepremagljivo močjo s svojega zimskega spanja. Jedino to-le vprašanje ji je šumela po glavi: „Kaj se godi z mojim detetom? Kako je dobim“?

Ko je vlak prevozil Bremen, morali so ostati potniki v Gossensassu. Tir je bil, dasi je bilo aprila meseca, popolno zasut od plazov. Železnični delavci so delali že od jutra, da bi naredili vlaku prosto pot. Vender pa se je moralo čakati še pičlo uro, predno so bili vsi plazovi odkidani. (Dalje sledi.)

Novice.

— **Osebne vesti.** Deželni odbor je ugodil prošnji ravnatelja deželnih dobrodelnih zavodov, vladnega svetnika gosp. dr. Alojzija pl. Valente, za umirovljenje in mu za njegovo dolgoletno poslovanje v tej lastnosti izrekel zahvalo in priznanje, Provizorično vodstvo deželnih dobrodelnih zavodov je deželni odbor poveril primariju g. dr. Karolu vitezu Bleiweisu. — Gospod Josip Rihar iz Logatca je imenovan živinozdravnikom za Šmarje pri Jelšah. — Davčni nadzornik g. dr. Karol Šavnik je imenovan ministerijalnim koncipistom v finančnem ministrstvu. — Pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani so imenovani: finančni koncipist g. M. Spindler davčnim nadzornikom, konceptni praktikant g. E. Kandare finančnim koncipistom, oficial deželnega plačilnega urada g.

Aleksander Inglič blagajnikom, davčni pristav g. Viktor Česnik davčnim oficialom in davčni praktikant g. Valentin Novak davčnim pristavom — Premeščeni so: višji finančni komisar v Logatcu, g. dr. Ivan Rupnik, k uradu za odmerjenje pristojbin v Ljubljano, davčni oficial v Ljubljani, g. Karol Pirc, k okr. glavarstvu v Logatec in konceptni praktikant v Kočevju, g. Aleksander Guzelj, k davčni administraciji v Ljubljani. — Konzul v Jeruzalemu, g. Alojzij Pogačar, je imenovan generalnim konzulom, v ministrstvu zunanjih del službujoči vicekonzul, g. Ivan Hočevar, pa je imenovan konzulom.

— **Promocija.** Gospod Mihael Podlesnik iz Lehna na Pohorju bil je dne 20. t. m. na graškem vseučilišču promoviran doktorjem vsega zdravilstva. Čestitamo!

— **Poroka.** Dne 26. m. m. se je v Ljubljani gospod Vaclav Hucl, c. in kr. nadporočnik v Gradcu, z gdč. Vladimiro Hren, hčerko gosp. Fr. Hrena, grajščaka, svetnika trgovske in obrtniške zbornice ter podpredsednika „Narodne Tiskarne". Iskreno čestitamo!

— **C. kr. trgovsko ministrstvo** je podelilo mestni posredovalnici za delo in službe v Ljubljani 300 kron podpore.

— **Na sveti večer** je bila v hiši gospoda Riharda Dolenca na Grmu dvojna zaroka. Zaročili sta se obe hčerki gosp. vodje: Gdč. Ljudmila z zdravnikom g. dr. Arnoštom Dereanijem in gdč. Olga z g. Bogoslavom Skalickim, voditeljem državnih vinogradniških nasadov na Kranjskem. Čestitamo!

— **Otvoritev mestne ubožnice.** V soboto ob 11. uri dopoldne se je otvorilo veliko, prelepo poslopje in najplemenitejšim, humanitarnim svrham namenjeno poslopje: mestna jubilejna ubožnica. Da se postavi to poslopje, je sklenil občinski svet dne 21. decembra l. 1897., in sicer v proslavo 50letnega vladarskega jubileja cesarja Franca Jožefa I. Stavba se je pričela zidati meseca maja l. 1900. in je sedaj dovršena. Zgrajena je v Elberfeldskem, paviljonskem sistemu, kakor so sezidane vse vzorne ubožnice. Izvršile pa so stavbo, za katero je naredil načrt gosp. arhitekt Fabiani, sledeče tvrdke: Gosp. Tönnies (zidarska, tesarska in ključarska dela), F. Supančič (krovska), A. Uranič (kleparska), Ignac Čamernik (kamnoseška), Srečko Nolli (instalacija vodovoda), Fr. Staré (sobnoslikarska), brata Eberl (pleskarska) in W. Brückener & Comp. (centr. kurjava) Stavbni voditelj je bil mestni stavbni asistent g. Ivan Zemljič. Otvoritve so se udeležili gg.: dež. predsednik baron Hein z glavarjem Haasom, sodni predsednik Levičnik, dvorni svetnik Račič, fml. Chavanne in Baldass, general pl. Angerholz, podpolkovnik Schmied, topničarski in orožniški podpolkovnik in več častnikov, dež. odbornik posl. Fran Povše kot glavarjev zastopnik, župan Ivan Hribar s predsedstvenim tajnikom E. Lahom in več občinskih svetovalcev. G. kanonik Sušnik je ob asistenci dveh duhovnikov poslopje blagoslovil in potem naglašal krščanski, humanitarni namen stavbe. Nato je imel g. župan Hribar daljši govor, v katerem je povedal zgodovino ubožnice in naštel faktorje, ki imajo za zgradbo zasluge. Končno je v nemškem jeziku popisal stavbo, v kateri je že danes 42 ubožcev. Poslopje obstoji iz suteréna visokega pritličja in nadstropja. V suterenu so kuhinja, sobe za posle, prostor za centralno kurjavo, pralnica, shramba za perilo in za jedila. V pritličju so dvorana, hodniki in spalnice za možke. V srednjem traktu je lepa, svetla in zračna jedilna dvorana, ki je določena tudi za podnevno bivanje možkih ubožcev. Na levi in desni dvorane so visoki in svetli hodniki, ki se tudi kurijo, ter omare za obleko. Hodniki imajo velika okna ter so zelo prijazni. Dalje sta na levi in desni po dve spalnici za 8 do 20 oseb, dve bolniški sobi in zdravniška soba, kopeli s 3 banjami in umivalnica. I. nadstropje je določeno za ženske in so dvorane in sobe razdeljene istotako. Poslopje mestne ubožnice je stalo okoli 220.000 K; za hišo je vrt 6000 m^2, spredaj je lična železna ograja in vrt z nasadi. Tudi ta stavba je v okras vsemu mestu in še posebnj Vodmatu.

— **Vinarska zadruga v Novem mestu.** Načelstvo dolenjskega kletarskega društva v Novem mestu opozarja svoje zadružnike, da imajo po § 11. zadružnih pravil ostalo polovico podpisanih deležev vplačati do 31. decembra m. l. ter jih tem potom prosi, naj nemudoma vpošljejo zaostale zneske. Ob jednem se obrača načelstvo do vseh interesentov, katerim so se vposlala vabila k pristopu, z uljudno prošnjo, da se blagovolijo izjaviti v smislu poslanega jim dopisa.

— **Kletarski tečaji.** Kletarstvo je na Kranjskem, osobito pa na Dolenjskem, še vedno jako zanemarjena stroka. Kmetovalci imajo večinoma le z nizkimi vini opraviti, katerih trpežnost je zlasti letos radi lanske slabe letine jako dvomljiva, ako ž njimi pravilno ne ravnajo. Nobeden napreden in pameten kmetovalec ali vinski trgovec ne bi smel zamuditi prilike, da se v umnem kletarstvu izuči. Sosebno ugodna prilika nudi se mu sedaj v tem oziru pri državni vzorni kleti v Rudolfovem, kjer se prirejajo trodnevni teoretični in praktični kletarski tečaji, pri katerih se lahko v vsem potrebnem temeljito izuči. En tak tečaj vršil se je meseca decembra, prihodnji pa se bode vršil v drugi polovici meseca januvarija. Kdor se ga misli udeležiti, zglasi naj se nemudoma (najpozneje do 10. januvarja) pri tehničnem vodstvu dražavnih vinskih zadev v Rudolfovem. Ako bode zadostno število udeležencev, vršil se bode en tečaj še meseca februvarja. V interesu napredka na gospodarskem polju, opozarjamo naše gospodarje na ta, zanje prekoristen pouk.

— **Vipavska železnica.** V poskusnem predoru pri Dornbergu se je vdrlo kakih 50.000 kubičnih metrov sveta. Računaje meter po 80 kr. znaša škoda do 40.000 gld.

— **Afera Wallburg.** Ker se govori, da je afera Wallburg zaspala, konstatiramo, da ta afera ni zaspala, ampak stopila v jako zanimiv stadij.

— **Povodenj na barji.** Ljubljanica, Išca in ostali potoki so na barji vsled zadnjega deževja narasli, stopili čez bregove ter preplavili ceste in polja. Voda je marsikje pritekla tudi v stanovanja in hleve Barjanov ter povzročila dokaj škode. Res, krasno zimo imamo, vredno, da jo vrag vzame s Falbom vred.

— **Zaznamek** dne 2. januvarija 1902 izžrebanih obveznic 4 % posojila kranjskega, katerih glavinski zneski se bodo dne 1. julija 1902. leta v imenski vrednosti izplačali. à 20.000 kron štev. 21, 75; à 10.000 kron štev. 34, 72; à 2.000 kron štev. 33, 94, 107, 130, 131, 136, 168, 234, 316, 355, 548, 574, 586, 627, 749, 828, 939, 906, 1029, 1080, 1251, 1345, 1364, 1501, 1528, 1561, 1643, 1744, 1780, 1811, 1873, 1918, 1941, 2003, 2067, 2081, 2143, 2151; á 200 kron štev. 187, 272, 550, 618, 703, 945, 962, 1016, 1083, 1223, 1430, 1637, 1787, 1825, 1863, 2107, 2343, 2617, 2708, 2914, 2972.

Zaključek:

			Glavinska imenska vrednost
2 komada	à 20 000	kron	40.000 kron
2 „	à 10.000	„	20.000 „
38 komadov	à 2.000	„	76 000 „
21 „	à 200	„	4 200 „
63 komadov		skupaj . .	140.200 kron

Navedene obveznice, izžrebane z glavinskimi zneski v imenski vrednosti, bode kranjska deželna blagajnica v Ljubljani izplačevala zgorej navedenega dne, ravnaje se po dotičnih veljavnih predpisih. Omenja se, da se bodo izžrebane obveznice, kakor tudi kuponi 3 mesece pred zapadlim rokam izplačevale proti 4 % eskomptni pristojbini.

— **Izkaz** o izžrebanih in do sedaj še ne izplačanih obligacijah 4 % kranjskega deželnega posojila à 200 kron štev. 646, 699, 712, 1379, 2043; à 2000 kron štev. 590, 640, 1394, 1397, 1398, 1523, 1662, 1681, 2100.

Deželni zbor štajarski se je sešel dne 28. septembra Slovenski poslanci se v smislu sklepa, nadaljevati abstinenco, niso udeležili zasedanja. Prišel je samo posl. Robič ta pa le v svoji lastnosti kot dež. odbornik.

— **Slovenjegraški okrajni zastop**, v katerem imajo Slovenci ravno toliko zastopnikov, kakor Nemci, je izvolil svojim načelnikom Slovenca. S tem so Nemci zadobili večino v zastopu in bodo lahko delali, kar bodo hoteli. Kakor se vidi, so slovenski člani okrajnega zastopa veliki prebrisanci.

— **Deželni zbor goriški** je imel koj v prvi seji burne prizore. Razveljavil je mandat katoliškega poslanca Klavžarja, ker se ta nahaja v kazenski preiskavi zaradi poneverjenja. Razveljavil je pa tudi mandat naprednega poslanca dr. Treota, češ, da ta lani ni bil vpisan v noben imenik občinskih volilcev in torej nima pasivne volilne pravice.

— **Z nožem.** Dne 15. m. m. sta se na poti iz Škofjeloke v Godešice Peter Jugovic in Janez Hafner za šalo metala. Nakrat si je Hafner od necega gledalca tega turnirja izposodil nož in je Jugovica brez najmanjšega vzroka zabodel v prsa ter ga težko ranil.

— **Ušel** je iz blaznice na Studencu Gregor Lavrič iz Ribnice.

— **Tatvina v frančiškanski cerkvi.** Posestnici Ivanki Zakonikovi iz Št. Vida nad Ljubljano v frančiškanski cerkvi v Ljubljani ukradenih 400 kron. Policija je tatico cel dan zasledovala, a ni se posrečilo, jo zaslediti in aretovati. Na večer je prišla na južni kolodvor k sekundernemu vlaku mlada deklica, za katero je prinesel postrešček več zabojev. Ta deklica vzbudila je pozornost policijskega stražnika. Začel jo je izpraševati, odkod da je in kam da gre. Deklica se je policaja prestrašila in je skušala prikrivati črno usnjato torbico, katero je imela v roki. Ko jo je stražnik vprašal, kje je dobila torbico, katero boče prikrivati, je zarudela in ni vedela v prvem hipu ničesar povedati. Stražniku se je vse to sumljivo zdelo in začel jo je natančno zaslišavati. Nasledek tega je bil, da je deklica priznala, da je izvršila tatvino v frančiškanski cerkvi. Za ukradeni denar si je nakupila blaga in igrač Denarja se je dobilo pri njej 320 kron. Tatica se piše Angela Breznik Stara je 17 let in doma iz Šostanja. Služila je v Ljubljani, a v zadnjem času je bila brez službe. Odpeljati se je nameravala v Spielfeld. Policija je tatico izročila c. kr. deželnem sodišču.

— **Požar.** V Polzeli v vranskem okraju je nastal v Sieglovi tovarni, kjer se izdeljujejo colna merila, velik požar. Na pomoč so hiteli gasilci iz Št. Petra, Celja, Žalca, Št. Pavla, Št. Jurija na Taboru in Braslovč. Koliko je požar provzročil škode, nam še ni znano. Nevarnost je bila velika, da ni zgorela cela Polzela, a vstrajnemu delu gasilcev in delavcev se je posrečilo, požar lokalizirati.

— **Uboj v zaporu.** Dne 30 septembra m. l. se je bil pripetil v Vižinadi (v Istri) strašen dogodek. Radi tega dogodka je stavil poslanec Spinčič dne 22. oktobra v zbornici poslancev nastopno interpelacijo: „Dne 30. septembra m. l. na praznik patrona naše župnije, je v gostilni pri „Filomeni“ došlo do prepirov med delavci hrvatske in italijanske narodnosti, najetimi na gradbi železnice. Občinski redarji so nekega mladega Hrvata odvedli v zapor. Dasi ni nikdo videl v gostilni, da bi bil mladi mož tepen pred ali po njegovem aretovanju, so ga vendar naslednjega dne našli mrtvega vsled groznih udarcev. Prebivalstvo in delavci so najhuje razburjeni proti redarjem. Na licu mesta je bila sodna komisija in nadejati se je, da se dotični zlikovci razkrijejo. Ker se nam ta zločin predstavlja groznim, in ker v Istri ne bi bil to prvi slučaj, da varnostni organi postopajo na najgrozoviteji način z državljani hrvatske narodnosti, smatrajo podpisani za svojo dolžnost, staviti do ekselence minist. predsednika in do ekselence ministra za pravosodje nastopno vprašanje: Sta li njiju ekscelenci pri volji označeni dogodek, dati najstrožje preiskati ter sporočiti zbornici o vspehu preiskave ter eventuelno ukreniti energične odredbe, da se taki in slični slučaji grdega postopanja od strani varnostnih organov v Istri ne bodo več ponavljali, in sploh, da bodo varnostni organi prisiljeni strogo vršiti svoje dolžnosti?“ Ministrski predsednik Körber je v seji poslanske zbornice dne 9. decembra odgovoril na to interpelacijo in sicer v sporazumljenju z ministrom za pravosodje. Rekel je: „Dne 30. septembra 1901. ob 10. uri zvečer je došlo v gostilni v Vižinadi do dejanjskih prepirov med delavci hrvatske in italijanske narodnosti; posredujoči trije občinski redarji so aretirali hrvatskega delavca Tomaža Cvitkovića in so ga odvedli v zapor. Naslednjega dne so našli Cvitkovića v občinskem zaporu umirajočega in je kmalu na to umrl. Kot vzrok smrti se je konstatiralo zlomljenje senčne, oziroma kosti temenice. Proti občinskim redarjem je več prič izreklo obtožbo, da so Cvitkovića, ki da je bil ob aretiranju še popolnoma nepoškodovan, ko so ga ekskortirali, suvali ob zid in da je sosebno redar Peter Clamar z udarcem s pestjo na glavo Cvitkovića istega tako poškodoval, da se je okrvavljen zgrudil na tla. Clamar pa taji vsako krivdo in trdi, da je bil Cvitković med eksortiranjem zadet od kamena, vrženega od neznane strani!! Proti Clamarju se je uvedla sodna preiskava, ki je dovela do tega vspeha, da je proti njemu uložena obtožba radi ubojstva.

— **Poneverjenje.** V Trstu je trgovski potovalec Josip Jaritz poneveril svoji tvrdki 5255 kron in je potem pobegnil. Klatil se je po Krasu okoli. S svojo radodarnostjo po gostilnah je obrnil pozornost nase. Tako je v Lipici plačal za večerjo 100 kron in v Sežani je delil med goste, katerih še poznal ni, trabuke. V Sežani so ga prijeli in našli pri njem 4040 kron. V zaporu se je Juritz skušal obesiti.

— **Brzovlak v restavraciji.** Da ima tudi železniški stroj včasi svoje muhe, dokazal je nedavno sledeči slučaj, ki se je pripetil na kolodvoru v Frankobrodu. Ob tretji uri po noči pridrvil je brzovlak, ki bi imel priti dve uri pozneje, z velikansko hitrostjo na kolodvor. Pred očmi osobja, ki si vsega tega ni moglo razlagati, niti ni imelo časa, drvil je kar naravnost proti velikemu stebru, ki je podpiral verando kolodvorske restavracije, ter ga podrl, posmuknil mimo grede omaro s časniki, ki se navadno prodajajo na kolodvorih ter jo razdrobil, da je vse časopisje kakor listje letelo po peronu, zapuhal še parkrat ter slednjič obstal v restavraciji prvega razreda. Da je sploh obstal, bila je zasluga strojevodje, ki je, ne ozirajoč se na smrtno nevarnost, vstrajal na svojem mestu, ter z zadnjo močjo zavil zaporo. Vse to se je vršilo v teku nekaterih sekund in nikdo ni imel časa premišljevati, kaj in kako se vse to vrši. Potem še le, ko je stopil začrneli strojevodja iz svojega sedeža tam v zdivjani lokomotivi, se je začelo povpraševanje, kaj se je prav zgodilo. Stvar seveda je bila navadna železniška nesreča, ki pa se je izredno srečno končala, tako da je splošna situacija dogodivše se zmešnjave napravljala vsem pričujočim zabavo. Mej potom je po besedah strojevodje počila zavora na stroju, torej mu ni bilo možno zadržati vlaka, ki je drvil, da je dve uri prezgodaj prišel. Da ni našel pripravljenih tračnic in priprav za svoj sprejem se razume, ter drvil dalje, toda z nadčloveško močjo hotel ga je strojevodja ustaviti na tem kolodvoru, kjer pa je v silnem diru skočil iz tračnic in z zadnjimi močmi drvil v restavracijski prostor, kjer je obstal. Hotel se je najbkže malo okrepčati. Kurjač jo je odkuril vže zunaj, boječ se za svoje kosti

ter si vzlic tej previdnosti pri skoku iz lokomotive zlomil roko. V restavraciji nahajal se je samo en gost, ki pa po njegovih lastnih besedah ni ničesar videl, ker pri velikanskem dimu in polomu, ki je nastal, ni mislil druzega, kakor da se je vse na njega podrlo. Ko se je zavedel, ležal je med polomljenimi mizami, med raztresenimi časopisi in pobito posodo. Stroj pa je stal veličastno in zmagonosno pod krasnim restavracijskem kandeladrom in krog njega ljudje, ki so občudovali to nenavadno predrznost lokomotive. V jutro po nezgodi bilo je na kolodvoru vže vse v navadnem redu in svojeglavna lokomotiva je vže zdravila svoje polomljene ude v železniškik kovačnicah.

— **Obupen čin reveža.** V Korneuburgu je prišel te dni 50letni Ivan Meixner k redarstvu prosit, da bi ga sprejeli v prisilno delavnico, ker ne more dobiti radi svoje starosti nikjer več dela. Ker ni Meixner ničesar zakrivil in je bil torej povsem pošten človek, ni moglo redarstvo ustreči njegovi želji ter ga je zato odslovilo. Tako je bil revež zopet na cesti. 16 m. m. pa so zgorela gospodarska poslopja posestnika Beera v Korneuburgu, in Meixner se je javil, da je on zanetil ogenj, da bo tako dobil zavetje v — prisilni delavnici. Požigalca so zaprli.

— **Dragocen zemljevid** dala si je napraviti Saksonska vlada. Na zemljevidu ni označeno samo površje kraljestva, temveč je opisan vsak kosec ondotne zemlje, kaj krije v sebi, li sestoji iz kamenja, rude, premoga, itd. Tudi površje je na zemljevidu prav natančno označeno, kakova je zemlja, ali kamenita, ilovica, prodorna ali težka. Ta zemljevid ima za rudarstvo veliko vrednost, ker se iz njega prepriča vsakdo na prav lahek način o svojstvu enega ali druzega dela države. Sestava tega zemljevida potrebovala je izvedenih rudoslovcev ter je stala 4 milijone kron.

— **Tudi južnoafriška vojna.** V Melbourne so naložili velikanski parnik z 700 konji za južno Afriko. V lepem vremenu so se konji odpeljali, namenjeni, da s svojimi kopiti pomagajo zatreti burski narod. Toda tem ni bila sojena ta uloga. Poveljnik omenjenega parnika pripoveduje v nekem nemškem časopisu o tej vožnji sledeče: Dne 12. oktobra nahajali smo se, nič slabega sluteči, 100 milj od suhe obali. Naenkrat nastali vihar pokvaril nam je gonilni stroj in sedaj smo bili brez moči nasproti valovom, ki so kakor hiše veliki drvili čez našo ladijo. Prizori — pravi dalje — ki so se vršili med konji, se ne dado popisati. Zdivjane živali klale so se med seboj, da je kri curkoma tekla na vsih krajih čez ograje. Nikdo iz med moštva si ni upal približati se ubogim živalim, katere so bile popolnoma zgubljene. Ko se nam je po več dnevih neznanega trpljenja posrečilo priti v zavetje, bilo je 200 konj popolnoma mrtvih, ostalo je še 500 konj, ki pa so vsi več ali manj ranjeni in popolnoma nerabni za vojno. Tako povsod preganja krivične Angleže zaslužena šiba nemile usode.

— **Pet lastnih otrok umoril.** Kakor poročajo listi, se vrši v Chartresu, na Francoskem, obravnava proti kmetu Edvardu Briereju, ki je umoril 21. aprila po noči svojih pet otrok. Hotel se je oženiti z mladim, bogatim dekletom, a to je dejalo, da ne mara vdovca s peterimi otroci. Briere vse taji ter pravi, da so bili isto noč roparji v njegovi hiši in so ti otroke umorili mej tem časom, ko je bil on v gostilni. Toda dokazi so skoro popolnoma jasni, da je Briere sam morilec.

— **Drag pes.** Na Angleškem, kjer se mnogo pečajo z vzgojo psov, kupil je amerikanski milijonar krasnega psa za 20.000 dolarjev, ter je zato poslal iz San Frančiška v Ameriki več oseb na Angleško, da mu krasnega in še bolj drazega psa srečno pripeljejo v Ameriko. Pes je pri dobrej oskrbi res prišel srečno v roke gospodarja, toda menda mu je bilo dolgčas po meglenem Londonu. Čez nekaj dni so ga našli mrtvega Milijonarju bilo je vendar bržkone nekoliko žal za toliko dolarjev.

— **Žrtve svetilnega plina.** V Hietzingu so stanovale v skupni sobi tri žene, vsaka stara nad 60 let. Ko je prišla 15. m m. njih postrežnica v sobo, je našla vse tri na posteljah v nezavasti, v nos pa jej je vdaril duh po plinu. Poklicala je urno ljudi na pomoč, in dognalo se je, da je prišel strupen plin s ceste iz neke poškodovane cevi v sobo. Starke bodo vsled zastrupljenja skoraj gotovo umrle.

Loterijske srečke.

V Lincu dne 28. decembra t. l.: 60, 62, 17, 31, 38.
V Trstu dne 28. decembra t. l.: 17, 22, 6, 19, 2.
V Pragi dne 31. decembra t. l.: 13, 38, 23, 9, 21.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 3. januvarja 1902. Pšenica K 9 20 h, rž K 7·— h, ječmen K 7·50 h, oves K 8·— h, ajda K 7·— h, proso K 7·— h, turšica K 6·20 h, leča K 9·— h, fižol K 8·— h. Vse cene veljajo za 50 kilogramov.

Predzadnji teden.

Srečkanje nepreklicno 16. januarja 1902.

Glavni dobitek **40.000 K** vrednosti.

Srečke za tople sobe.
Srečka stane **1 krono.**

Priporoča
J. C. Mayer,
menjalnica v Ljubljani.

Tiskarna J. Blasnika nasl. se priporoča v lično izvršitev vizitnic, kuvertov s firmo, računov in sploh vseh tiskarskih del po najnižjih cenah.

Odgovorni urednik **August Pucihar.** — Tisk in založba **J. Blasnikovi nasledniki.**